

Tuonti Sveitsistä ja vienti Sveitsiin EU:n metsäkatoasetuksen mukaisesti

FAIRTRADE

Euroopan unionin osarahoittama

Seuraavat tiedot koskevat mikro-, pien- ja keskisuuria sekä suuria toimijoita, jotka tuovat tuotteita Sveitsistä EU:hun tai vievät niitä EU:sta Sveitsiin

Viimeksi päivitetty: 15. syyskuuta 2026

EU:n metsäkatoasetus (EUDR) edellyttää, että kaikkien asiaankuuluvia hyödykkeitä EU:n markkinoille saattavien yritysten on pystyttävä osoittamaan, että tuotteet ovat metsäkatoa aiheuttamattomia, ne on tuotettu asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti ja ne kuuluvat asianmukaista huolellisuutta koskevan vakuutuksen (Due Diligence Statement, DDS) piiriin. EU:n ulkopuolisena maana Sveitsiä pidetään EUDR-asetuksessa kolmantena maana, joten EU:n lainsäädäntöä ei sovelleta siihen suoraan. EU:hun tuotteita toimittaviin sveitsiläisyrityksiin voi kuitenkin kohdistua välillisiä vaikutuksia. Niiden EU:ssa sijaitseviin EUDR-asetuksen soveltamisalaan kuuluviin sivuliikkeisiin asetusta sovelletaan suoraan. Vaikka oikeudellinen vastuu vakuutuksen toimittamisesta on EU:hun sijoittautuneella maahantuojalla, Sveitsiin sijoittautuneiden viejien odotetaan toimittavan todennettavissa olevat tiedot. Tässä asiakirjassa käsitellään EUDR-asetuksen mukaisia keskeisiä rooleja ja vaatimuksia EU:n ja Sveitsin väliseen tuontiin ja vientiin liittyvissä skenaarioissa.

1 Skenaario 1: Sveitsiläinen yritys vie tuotteita EU:hun

Yleinen väärinkäsitys on, että ensimmäinen EU:hun sijoittautunut yritys vastaa automaattisesti EUDR-asetuksen mukaisten velvoitteiden täyttämisestä, kun tuotteita toimitetaan Sveitsistä. Useimmissa tapauksissa tuotteen EU:hun tuova maahantuoja – esimerkiksi sveitsiläiseltä toimittajalta suklaata tai paahdettua kahvia hankkiva yritys – on EUDR-asetuksessa tarkoitettu toimija, jonka on täytettävä asetuksen mukaiset velvoitteet. Jos sveitsiläinen yritys kuitenkin itse tuo tuotteen EU:hun ja luovuttaa sen vapaaseen liikkeeseen, myös ensimmäisen EU:hun sijoittautuneen yrityksen, joka tämän jälkeen saattaa tuotteen EU:n markkinoille, katsotaan olevan EUDR-asetuksessa tarkoitettu toimija (ks. 7 artikla ja UKK 3.7).

7 artiklan seurauksena samassa toimitusketjussa voi olla kaksi toimijaa, joilla kummallakin on toisistaan riippumattomat EUDR-velvoitteet:

1. EU:n ulkopuolinen toimija (sveitsiläinen yritys), jonka on toteutettava asianmukaisen huolellisuuden menettely ja toimitettava DDS-vakuutus.
2. Myös EU:hun sijoittautuneen toimijan on toteutettava asianmukaisen huolellisuuden menettely ja toimitettava DDS-vakuutus (EUDR-asetuksen 7 artikla).

Ensimmäistä tuotteen vastaanottavaa ja EU:n markkinoille saattavaa EU:hun sijoittautunutta yritystä pidetään EUDR-asetuksessa tarkoitettuna toimijana.

Tietovaatimukset vaihtelevat sen mukaan, tuoko EU:hun sijoittautunut yritys:

a) Sveitsissä kasvatettuja ja korjattuja hyödykkeitä, jotka mikro- tai pienyritys vie suoraan EU:hun
Esim. puutavara, nautaeläimet tai soija → EU:hun sijoittautuneen yrityksen on hankittava yksinkertaistettua ilmoitusta varten tarvittavat tiedot (EUDR-asetuksen 4 a artikla).
b) Sveitsissä valmistettuja tuotteita, joiden valmistuksessa on käytetty keskimääräisen tai suuren riskin maista peräisin olevia raaka-aineita
Esim. Norsunluurannikolta peräisin olevasta kaakaosta valmistettu suklaa → EU:hun sijoittautuneelle yritykselle on toimitettava tarvittavat tiedot täysimääräisen asianmukaisen huolellisuuden menettelyn toteuttamista varten, jotta yritys voi toimittaa DDS-vakuutuksen (EUDR-asetuksen 8 artikla).

2 Skenaario 2: Sveitsiläinen kauppayritys kahden EU:n välisen liiketoimen välissä

Esimerkiksi kahvin tuonti EU:hun, vienti Sveitsiin paahdettavaksi ja paahdetun kahvin tuonti takaisin EU:hun sekä sen saattaminen EU:n markkinoille.

- EU:hun sijoittautunut yritys tuo EUDR-asetuksen kannalta asianomaisia tuotteita EU:hun: sen on toteutettava asianmukaisen huolellisuuden menettely ja toimitettava DDS-vakuutus.
- EU:hun sijoittautunut yritys vie kahvia EU:sta Sveitsiin: DDS-viitenumeron on oltava saatavilla, ja se on liitettävä vienti-ilmoitukseen.
- Valmistus Sveitsissä: Sveitsiläinen valmistaja ei ole EUDR-asetuksessa tarkoitettu EU:hun sijoittautunut toimija, mutta sen on huolehdittava kahvin EUDR-asetuksen mukaisen aseman ja jäljitettävyyden säilymisestä.
- Paahdetun kahvin jälleentuonti EU:hun: EU:hun sijoittautunut maahantuoja voi hyödyntää aiemmin toimitettuja asiaankuuluvia DDS-vakuutuksia sen sijaan, että toteuttaisi asianmukaisen huolellisuuden menettelyt uudelleen.

3 Skenaario 3: EU:hun sijoittautunut yritys vie tuotteita suoraan Sveitsiin

EU:sta Sveitsiin vietäviin tuotteisiin sovelletaan selkeitä vaatimuksia: EUDR-asetuksen mukaan kaikkien EU:n markkinoille tulevien ja sieltä vietävien tuotteiden ja hyödykkeiden on oltava asetuksen vaatimusten mukaisia. EU:hun sijoittautunut yritys toimii tällöin (ensimmäisenä) toimitusketjussa alempana sijaitsevana toimijana.

Sveitsiin vietävien hyödykkeiden vienti edellyttää seuraavaa:

- Varmista, että asianmukaisen huolellisuuden menettely on toteutettu ja että tuotteesta on toimitettu DDS-vakuutus. Hanki DDS-vakuutuksen viitenumero.
- Säilytä tiedot toimittajista ja toimitusketjussa alempana sijaitsevista toimijoista vähintään viiden vuoden ajan (EUDR-asetuksen 12 artiklan 3 kohta).
- Toimitusketjussa alempana sijaitsevat toimijat eivät ilmoita DDS-viitenumeroa tulli-ilmoituksessa (EUDR-asetuks artiklan 4 kohta).

Pitääkö sveitsiläisten yritysten laatia DDS-vakuutus EU:hun sijoittautuneille toimijoille?

Monissa tapauksissa kyllä, mutta ei aina. Vastaus riippuu sveitsiläisen yrityksen roolista liiketoimessa ja siitä, katsotaanko yritys EUDR-asetuksessa tarkoitetuksi EU:n ulkopuoliseksi toimijaksi (ks. skenaariot sivulla 1).

Onko sveitsiläisillä yrityksillä pääsy TRACES-tietojärjestelmään?

TRACES-alustan käyttö edellyttää, että yrityksellä on EORI-numero (talouden toimijan rekisteröinti- ja tunnistenumero). Myös EU:n ulkopuolelle sijoittautuneet yritykset voivat hankkia EORI-numeron jostakin EU:n jäsenvaltiosta. Yleisesti ottaen hakemus tulee jättää siinä ensimmäisessä jäsenvaltiossa, jossa yritys aikoo saattaa tuotteita EU:n markkinoille.

Voiko sveitsiläinen yritys toimia EU:hun sijoittautuneen yrityksen valtuutettuna edustajana?

Ei. Valtuutetun edustajan on oltava sijoittautunut Euroopan unioniin. Sveitsiläiset yritykset, joilla ei ole sivuliikettä missään EU:n jäsenvaltiossa, voivat kuitenkin käyttää TRACES-järjestelmää EORI-numeron avulla toimiessaan EUDR-asetuksessa tarkoitettuina toimijoina.

Jos sveitsiläisellä yrityksellä on EU:hun sijoittautunut oma oikeushenkilö tai tytäryhtiö, kyseinen oikeushenkilö tai tytäryhtiö voi toimia yrityksen valtuutettuna edustajana seuraavin edellytyksin:

- Yrityksellä, joka aikoo toimia valtuutettuna edustajana, on oltava EORI-numero.
- Molemmilla osapuolilla on oltava kirjallinen sopimus, jossa määritellään kummankin osapuolen vastuut.

Valtuutettu edustaja toimittaa DDS-vakuutukset tietojärjestelmään (TRACES) toimijan puolesta. EU:hun sijoittautunut yritys vastaa edelleen siitä, että se pystyy osoittamaan noudattavansa asianmukaista huolellisuutta koskevia vaatimuksia. Tähän lukeutuu asianmukaisen huolellisuuden menettelyn toteuttaminen, riskinarviointien suorittaminen ja maantieteellisten sijaintitietojen kerääminen. Lisäksi sen on pystyttävä esittämään näyttö vaatimusten noudattamisesta mahdollisen tarkastuksen yhteydessä.

Käytännön ohjeita sveitsiläisille yrityksille

- Kerää ja säilytä kaikki EUDR-asetuksen edellyttämät asianmukaista huolellisuutta koskevat tiedot.
- Varmista, että pystyt toimittamaan EU-asiakkaillesi maantieteelliset sijaintitiedot sekä näytön sovellettavan lainsäädännön noudattamisesta.
- Tue EU-asiakkaita tarkastuksissa ja viranomaisten selvityspyyntöihin vastaamisessa.
- Toimi valtuutettuna edustajana ainoastaan EU:hun sijoittautuneen oikeushenkilön tai tytäryhtiön kautta. (UKK 3.7)

Käytännön ohjeita EU:hun sijoittautuneille yrityksille, jotka hankkivat tuotteita sveitsiläisiltä yrityksiltä

- Selvitä, onko EU:hun sijoittautunut yritys EUDR-asetuksessa tarkoitettu toimija, joka vastaa tuotteen saattamisesta EU:n markkinoille.
- Hanki sveitsiläiseltä toimittajalta kaikki EUDR-asetuksen edellyttämät asianmukaista huolellisuutta koskevat tiedot ja säilytä ne.
- Selvitä tulliselvitykseen liittyvät vastuut ja arvioi, sovelletaanko EUDR-asetuksen 7 artiklaa ja syntyykö EU:hun sijoittautuneelle yritykselle omia, muista toimijoista riippumattomia velvoitteita.
- Kiinnitä erityistä huomiota sveitsiläisiin kauppaa käyviin ja rahtivalmistajiin sekä jälleentuontitilanteisiin.